

# Erol Akyavaş'ta minyatüre dayalı resimsel heybet

SEZER TANSUĞ

**3** Kasım günü Urart Sanat Galerisinde açılan Erol Akyavaş sergisi, tarihsel nakış dünyamızda sezilip keşfolunan kaynakların olağanüstü birer çağdaş yoruma nasıl kavuşturulabileceğini kanıtlayan başyapıtlardan oluşuyordu. Varoluş bunalımlarının, geniş perspektif deneyimli mekân boşluklarında köşe bucak kovalandığı etkin üslup çabalarından sonra, Erol Akyavaş'ın tarihsel nakış perspektifine düşen paradoks bir gölgeyi sığındığı rint mizacıyla düzenin huzuru ve biçimin neşesine ulaştığını düşünenler elbet olacaktır. Öte yandan sergideki yapıtların birer minyatür sayfası gibi düzenlenmiş olan büyük çoğunluğunda, dinsel kökenli bir iç temaşayı çağdaş mistikle buluşturan gizli bir telâştan da söz edenler olacaktır. Erol Akyavaş eski nakış-resim ve bezeme düzenlerini yeni resimsel yorumlara dönüştürmekte ulaştığı ilginç sonuçlar bakımından, hayli dervişane yolların yorgunluğunu sırtlamış görünebilir. Minyatür kâbe tasvirî düzenlemelerinden, figür nakışları, manzara nakışları ve yaldıza bulanmış bulut nakış ve çarkı felek nakışlara değin izlenen yolda bir tür keşiş yalnızlığıyla karşılaşanlar, sanatçının bu resimleri ikon havasına bürünen bir mucizeler vadisinden kopup geldiğini düşünebilirler.

Erol Akyavaş, yoğun yüzey araştırmalarına yönelik çalışmalarının geçiş döneminde, figürlü ya da kroki manzaralı eski minyatür sahnelerinin röprodüksiyonlarını resim düzenleriyle kaynaştırıyordu. Çağdaş dramın her perde arası gerilimine âşina olan o resimlerde, nakışların renk tabakalarına gizlendiği mahcup yabancılik çarçabuk aşılmıştır. Çağdaş sanatımızda pek az kişinin erişebildiği bir seziş gücüyle, resmin canevine yerleşen motifler kaba ve dokunaklı bir silkinişle resim düzenlerinin tüm yapısına egemen oluveriyorlar. Böylece resim gerçeğine yerel ikonografik mirasın verileri atları ve çadırlarıyla el koyuyor. Resimlerin değil, ama bazı sanat tarihçi ve yorumcularının değişim karakterinden yoksun, durağan özellikli olarak nitelemekte ön-yargılarından fedakârlığa yanaşmadıkları Doğu ikonografik resim mirasının değişip yenilenebilen iç devinimi, Erol Akyavaş'ın barbarca sanatçı kişiliğinde şaşılacak bir kanıt buluyor.

Bu kalıp kırmaktan sakınmayan barbarın bir resmini sergi öncesinde görmüş ve bunun tek olamayacağını düşünmüştüm. Resim mairakçı Nasuh'un Süleymanname yazmasından figürsüz bir karargâh kompozisyonu idi ve tümüyle resim düzenini oluşturan bir tasvir şeması olarak kullanılmıştı. Yurt dışından gelen diğer yapıtlar tahminimi doğruladı ve eski minyatür dünyamızın anıtsal resim gerçeğini çağa ulaştıran bu sentezci zekânın ürünleri, zaferi kanıksamış kaba ve umursamaz heybetleriyle duvarları kapladılar. Erol Akyavaş'ın öteden beri yapıtlarına her bakanda derin iz bırakan bir kişiliği olduğu kuşkusuzdur, fakat tarihsel resim mirasına bu denli sahip çıkabileceği kolay kolay düşünülemezdi. Fal ve tilsim yazmalarından hünername ve menzîl-namelere değin sayısız nakış düzeninin resimsel kan dolaşım sistemi, sanatsal bir operasyon Erol Akyavaş'ın resimlerini yaşatmaya koyulmuştu, artık.

Somut, 18 Kasım 1983  
İstanbul.